

Sedat Ergin

TSK'da kurmaylık sisteminin zemin kaybı devam ediyor

25 Ağustos 2020

Yazdır Yazı Tipi

Geçen yıl eylül ayının ilk haftasında, 10-14 Eylül tarihleri arasında beş gün süreyle bu köşede yayımladığımız yazı dizisi, Yüksek Askeri Şura (YAŞ) kararlarından yola çıkarak TSK'nin kurumsal yapısında belirginleşmekte olan yeni yönelişleri ve bu çerçevede kurmaylık sisteminin ağırlığının azalmaya başladığını konu alıyordu.

Bu yıl 23 Temmuz tarihinde düzenlenen YAŞ toplantısı ve ardından Resmi Gazete'nin 5 Ağustos tarihli sayısında yayımlanan atama kararlarını inceledikten sonra yapacağımız değerlendirme, özellikle kurmaylık sistemine ilişkin bu tespitin iyice belirginleşmiş olduğudur.

GENERALLİĞE TERFİLERDE KURMAY SAYISI AZALİYOR

Bu tespitimizi özellikle Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nda albay rütbesinden tuğgeneralliğe terfi eden subayların durumu üzerinden göstermeye çalışalım.

Bu yılki YAŞ'ta toplam 22 albay tuğgeneral rütbesine terfi etmiştir. Terfi esnasında bu terfi eden

Bu yılki YAŞ'ta toplam 32 albay, tuğgeneral rütbesine terfi etmiştir. Terfi sıralamasında bu toplama ilk 5'i kurmay, kalan 27'si ise kurmaylık eğitim sisteminden geçmemiş olan piyade, tankçı, topçu, muhabere, istihkam ve istihbarat gibi muhtelif sınıflardan subaylardır. Sınıf subaylığından gelen yeni tuğgenerallerin Kara Harp Okulu mezuniyetleri 1986'dan 1994'e kadar dokuz ayrı devreye yayılıyor. Kurmaylıktan geçenler ise 1990-95 arası devrelerdendir.

YAŞ terfilerinde sınıf subaylarının kurmay subayları sayıca geçmesi, FETÖ'nün darbe teşebbüsünün yaşandığı 15 Temmuz 2016 sonrasında ortaya çıkan bir durumdur.

Bu yöneliş ilk kez 2016 YAŞ'ında belirmiş ve o yıl tuğgeneralliğe terfi eden 57 albaydan 24'ü kurmay, 33'ü ise sınıf subayı olmuştu. 2017 YAŞ'ında 'tuğ' rütbesine geçişte sınıf subayları sayıca kurmaylardan yine fazlaydı. Bu şurâda tuğgeneralliğe terfi eden 37 albaydan yalnızca 17'si kurmay, 20'si ise sınıf subayıydı.

2018 yılında ise 24 albay generalliğe terfi ederken sınıf subayları 16 kişiyle yine çoğunluğu oluşturdu, kurmayların sayısı 8'de kaldı. Ve geçen yıl toplam 23 albay tuğgeneralliğe terfi ederken kurmayların sayısı iyice geriledi, 2 ile sınırlı kaldı.

15 Temmuz sonrası döneme baktığımızda, Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nda tuğgeneralliğe terfi eden 173 albaydan 117'sinin (yüzde 67.7) sınıf subayları, 56'sının (yüzde 32.3) ise kurmay subay havuzundan geldiğini söyleyebiliriz.

TÜMGENERALLİĞE TERFİ LİSTELERİNDE DURUM

Aslında 15 Temmuz öncesinde sınıf subaylarının generalliğe yükselmelerinin önünde herhangi bir engel yoktu. Yasa gereği ancak korgenerallik rütbesine terfi aşamasında kurmaylık eğitimi kriteri aranıyor. Sistem geleneksel olarak ordunun komuta kademesinin kurmay subaylardan oluşturulması yönünde işlediği için sınıf subaylarının tuğgenerallik kadrosuna çıkışları sınırlı sayıda kalmaktaydı.

15 Temmuz'dan önceki dönemlere bakıldığında bazı yıllarda küçük değişiklikler olmakla birlikte, sistem genellikle '24'te 21' gibi bir oran üzerinden yürümekteydi. Yani, her yıl YAŞ'ta generalliğe terfi eden 24 albaydan 21'inin kurmay, 3'ünün ise sınıf subayları arasından seçilmesi yaygın bir uygulamaydı.

Tabii bu teamüller general kadrolarının büyük bir ağırlıkla kurmay subaylardan oluşmasına yol açıyordu. Ancak 2016 sonrasında tuğgeneral kadrolarına yapılan atamalarda çoğunluk sınıf subaylarına geçerken, bir üst rütbe olan tümgeneralliğe doğru yükselmelerinin kapısı da açıldı.

Bu yönelişi artık tuğgenerallikten tümgeneral rütbesine geçişlerde de izleyebiliyoruz. Örneğin, bu yılki YAŞ'ta toplam 9 tuğgeneral 'tümgeneral' rütbesine terfi etmiştir. Sıralamada terfi edenlerden ilk 5'i kurmay kadrosundandır. Buna karşılık sonraki 4'ü sınıf subaylığından 'tuğgeneral' rütbesine yükselenler arasındadır. Bu gruptaki yeni tümgenerallerden 1'i 15 Temmuz'dan sonraki 2016 YAŞ'ında, 2'si ise 2017 YAŞ'ında tuğgeneral kadrosuna geçmiştir. Bir diğeri 2012'de tuğgeneralliğe terfi etmiş olan ordonat kadrosunda bir generaldir.

2019 YAŞ'ında da benzer bir eğilimle karşılaşılmıştı. Bu şurâda toplam 5 tuğgeneral 'tüm' rütbesine yükselmistir. Bu grupta ilk 2 sırada kurmay kökenli subaylar verilirken, diğer 3'ü sınıf subaylığından

gelmiştir.

FETÖ'NÜN YOL AÇTIĞI SARSINTI

Peki sayılar üzerinden gösterilebilen bu yönelişin gerisinde ne yatıyor? Bir dizi faktörle açıklamaya çalışabiliriz.

En başta belirtelim ki ortaya çıkan tablo belli bir oranda Fetullahçı kriminal örgütün 15 Temmuz darbe girişiminin yol açtığı büyük sarsıntının bir uzantısıdır. FETÖ'nün ordunun komuta kademesine hâkim olmak istediği için stratejik olarak kurmay kadrolara gözünü diktiği, özellikle bu kadrolara nüfuz etmeye çalıştığı, kurmaylık sınavlarında birçok entrikaya başvurduğu bir gerçektir.

Bunun sonucu, darbeye karışan, FETÖ ile iltisaklı oldukları saptanan ya da bu yönde şüphe duyulan pek çok general-kurmay subay geçen dönem içinde muhtelif yöntemlerle ordudan çıkarılmıştır. Ayrıca FETÖ'cü olmadıkları halde FETÖ'nün görevlendirme bölgelerinde gıyaplarında adları geçtiği için KHK ile ordudan atılan, hapse düşen birçok generalin durumu da fotoğrafın bir başka yüzüdür.

Sonuçta TSK'daki kurmay subay havuzunda bulunan ve tuğgeneralliğe çıkabilecek askerlerin sayısında bir daralmanın yaşandığı bir olgudur. Azalmanın bir nedeni burada görülebilir.

Bu arada, son terfilerde özellikle çatışma bölgelerinde sahada başarılarıyla temayüz eden sınıf albaylarının da ödüllendirilmesi amacıyla tuğgeneral rütbesine yükseltildikleri de bir olgudur. Son atama listesine bakıldığında çatışma ve sınır bölgelerinde albay rütbesiyle tugay komutanlığı yapan birden çok sınıf subayının tuğgeneralliğe terfi ettirilerek aynı görevi sürdürdükleri ya da yine bölgede başka görevlere kaydırıldıkları görülüyor.

KURMAY KADROLARINA MESAFELİ BAKIŞ

Bununla birlikte, kurmay subay havuzu küçülürken, sistem içinde kalan kurmay subaylara dönük siyasal iktidar cephesinde kuvvetli bir teveccühün olmaması da meselenin bir diğer boyutudur. Geride bıraktığımız dönemde emekliye sevk edilen albaylar arasında kurmay kadrosundan da birçok ismin bulunduğu anlaşılıyor.

Terfiler üzerinde büyük bir belirleyiciliğe sahip olan siyasal otoritenin kurmay kadrolara karşı genelde mesafeli bir çizgide durduğunu birçok gösterge üzerinden okuyabilmek mümkündür.

Yarın Deniz ve Hava Kuvvetleri'ndeki duruma bakalım.

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

Facebook

Twitter

RSS

Kişisel Verilerin Korunması

Hürriyet Kurumsal

Bize Ulaşın

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş